

UZASADNIENIE

M. H. stanęła przed Sądem Okręgowym

w Z. oskarżona o to, że w dniu 17 czerwca 2018 roku

w N., województwa (...) działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia M. P., poprzez ugodzenie nożem o długości całkowitej 22,5 cm i długości ostrza 11,5 cm w klatkę piersiową spowodowała u M. P. obrażenia ciała w postaci rany klutej klatki piersiowej w II przestrzeni międzyżebrowej po stronie lewej penetrującej do worka osierdziowego z uszkodzeniem ściany tętnicy płucnej i krwiakiem worka osierdziowego, stanowiące ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu w rozumieniu art. 156 § 1 pkt 2 kk, i w ten sposób usiłowała pozbawić życia M. P., lecz zamierzonego celu nie osiągnęła z uwagi na odebranie jej noża przez D. C. oraz udzielenie M. P. pomocy medycznej.

tj. o przestępstwo z art.13 § 1 kk w zw. z art.148 § 1 kk i z art.156 § 1 pkt 2 kk w zw. z art.11 § 2 kk

Wyrokiem z dnia 13.11.2018r. Sąd Okręgowy w Zielonej Górze orzekł co następuje :

1. oskarżoną **M. H.** uznał za winną tego, że w dniu 17 czerwca 2018 roku w N., województwa (...) działając w zamiarze bezpośrednim ugodziła pokrzywdzonego M. P. nożem o długości całkowitej 27,5 cm i długości ostrza 11,5 cm w klatkę piersiową czym spowodowała obrażenia ciała w postaci rany klutej klatki piersiowej w II przestrzeni międzyżebrowej po stronie lewej penetrującej do worka osierdziowego

z uszkodzeniem ściany tętnicy płucnej i krwiakiem worka osierdziowego, stanowiące ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci choroby realnie zagrażającej życiu w rozumieniu art.156 § 1 pkt 2 kk tj. popełnienia zbrodni z art.156 § 1 pkt 2 kk i za to na podstawie art.156 § 1 pkt 2 kk i przy zastosowaniu art.60 § 2 i § 6 pkt 2 kk wymierzył jej karę 2 lat pozbawienia wolności;

2. na podstawie art.62 kk orzekł, że wymierzoną karę pozbawienia wolności oskarżona będzie odbywać w zakładzie karnym w systemie terapeutycznym leczenia odwykowego od uzależnień mieszanych;

3. na podstawie art.44 § 2 kk orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodu rzeczowego opisanego w wykazie dowodów rzeczowych pod poz. 1 na karcie 197 akt;

4. na podstawie art.63 § 1 kk na poczet wymierzonej oskarżonej M. H. kary pozbawienia wolności zaliczył okres tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 17.06.2018 roku (godz. 18:40) do dnia 13.11.2018 roku;

5. na podstawie art.626 § 1 kpk w zw. z art.618 § 1 pkt 11 kpk oraz § 17 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 5 oraz § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3.10.2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U 2016r., poz. 1714) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. P. M. kwotę 1.020 zł (plus VAT) tytułem kosztów nieopłaconej obrony z urzędu udzielonej oskarżonej w postępowaniu przygotowawczym i sądowym;

6. na podstawie art.624 § 1 kpk oraz art.17 ust.1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (Dz. U z 1983r., nr 49, poz. 223 z późn. zm.) zwolnił oskarżoną w całości od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych, w tym opłaty.

Z wyrokiem tym nie zgodzili się prokurator i obrońca oskarżonej.

Prokurator Rejonowy w Zielonej Górze na podstawie art.425 kpk i art.444 kpk zaskarżył wyrok w całości na niekorzyść oskarżonej.

Powołując się na treść art.427 kpk i art.438 pkt 3 kpk oskarżyciel publiczny zarzucił sądowi I instancji błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, który miał wpływ na jego treść, polegający na błędnej ocenie zgromadzonego materiału dowodowego i przyjęciu,

że oskarżona atakując nożem M. P. nie przewidywała możliwości pozbawienia go życia i nie godziła się na to, lecz chciała spowodować

u pokrzywdzonego ciężki uszczerbek na zdrowiu, co w konsekwencji skutkowało przyjęciem przez Sąd, iż czyn oskarżonej nie wypełnił znamion zbrodni z art.13 § 1 kk i art.148 § 1 kk, lecz wypełnił znamiona zbrodni z art.156 § 1 pkt 2 kk, podczas gdy prawidłowa ocena całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku przeciwnego.

Reasumując, na podstawie art.437 kpk skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Obrońca oskarżonej z urzędu adw. P. M. na podstawie art.444 kpk i art.425 § 1 i 2 kpk zaskarżył ww. wyrok w części dot. orzeczenia o karze.

Skarżący ten na podstawie art.427 kpk i art.438 pkt 4 kpk zarzucił sądowi I instancji rażącą niewspółmierność kary 2 lat pozbawienia wolności poprzez niedostateczne uwzględnienie wszystkich istotnych okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonej.

Reasumując, obrońca na podstawie art.437 kpk wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie przy zastosowaniu art.60 § 2 i 6 pkt 2 kk kary 1 roku pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacje prokuratora i obrońcy oskarżonej okazały się bezzasadne w stopniu oczywistym. Zawarta w nich argumentacja nie zasługiwała na uwzględnienie nawet w znikomym zakresie.

Z uwagi na fakt, że wniosek o sporządzenie uzasadnienia wniosła wyłącznie oskarżona, Sąd Apelacyjny zgodnie z treścią art.423 § 1 kpk w zw. z art.458 kpk ograniczył sporządzenie tego dokumentu tylko do zarzutów apelacji jej obrońcy, odnoszących się do orzeczenia o karze, z pominięciem tym zawartych w apelacji oskarżyciela publicznego.

Na wstępie należy zauważyć, iż sąd I instancji w sposób prawidłowy i wyczerpujący rozważył wszystkie okoliczności i dowody ujawnione w toku rozprawy dokonując następnie na ich podstawie właściwych ustaleń faktycznych. Postępowanie w niniejszej sprawie zostało przeprowadzone dokładnie i starannie. Ocena materiału dowodowego, dokonana przez Sąd Okręgowy w Zielonej Górze nie wykazuje błędów logicznych i nie wykracza poza ramy swobodnej oceny dowodów. Uzasadnienie wyroku odpowiada wymogom art.424 § 1 i 2 kpk i w pełni pozwala na kontrolę prawidłowości rozstrzygnięcia. Do czynu przypisanego oskarżonej sąd I instancji zastosował właściwą kwalifikację prawną i należycie ją uzasadnił.

Przechodząc do meritum apelacji obrońcy oskarżonej należy zauważyć, iż zawarty w niej zarzut rzekomej rażącej niewspółmierności kary sprowadził się do polemiki z prawidłowymi ustaleniami Sądu Okręgowego. Zarzut ten jest jednak tylko wówczas słuszny, gdyby na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd I instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary. Zarzut rażącej niewspółmierności kary, jako zarzut w kategorii ocen, można podnieść jedynie wówczas, gdy kara nie uwzględnia w sposób właściwy zarówno okoliczności popełnienia przestępstwa, jak i osobowości sprawcy, stając się w społecznym odczuciu karą niesprawiedliwą. Nie każda bowiem różnica w ocenie wymiaru kary może uzasadniać zarzut rażącej niewspółmierności kary, ale tylko taka, która jest natury zasadniczej, to znaczy jest niewspółmierna w stopniu nie dającym się zaakceptować. O rażącej niewspółmierności kary w rozumieniu

art.438 pkt 4 kpk nie można bowiem mówić w sytuacji, gdy Sąd wymierzając karę uwzględnił wszystkie okoliczności wiążące się z poszczególnymi ustawowymi dyrektywami i wskaźnikami jej wymiaru. Nie można zasadnie dowodzić rażącej niewspółmierności kary także wówczas, gdy granice swobodnego uznania sędziowskiego będące wyrazem zasady sądowego wymiaru kary nie zostały przekroczone (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 10.04.1996r. II AKa 85/96, publ. KZS 1996/4/42; wyroki Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18.01.1996r. II AKr 463/95, publ. OSA 1996/7-8/27 i z dnia 22.06.1995r. II AKr 178/95, publ. Prok. i Pr. 1996/2-3/25 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14.11.1973r. III KR 254/73, publ. OSNPG 1974/3-4/51).

Przed odniesieniem się do treści apelacji wypada jeszcze zaznaczyć, że w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy w Zielonej Górze zastosował wobec oskarżonej dobrodziejstwo nadzwyczajnego złagodzenia kary pozbawienia wolności. Stosując wobec M. H. dobrodziejstwo, o którym mowa w art.60 § 2 i 6 pkt 2 kk sąd meriti wymierzył oskarżonej karę 2 lat pozbawienia wolności. Sąd ten uznał, że zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, gdy nawet najniższa kara przewidziana za przestępstwo z art.156 § 1 pkt 2 kk (3 lata pozbawienia wolności) byłaby niewspółmiernie surowa. Stanowisko to sąd odwoławczy w pełni podziela i akceptuje, czyniąc wywód na s.19 i nast. uzasadnienia zaskarżonego wyroku integralną częścią swoich rozważań. W takim wypadku zachodzi możliwość wymierzenia kary nie niższej od jednej trzeciej dolnej granicy ustawowego zagrożenia. W realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy mógł zatem wymierzyć karę w przedziale od 1 roku do 2 lat i 11 miesięcy pozbawienia wolności. Sąd ten w sposób wnikliwy rozważył istniejące okoliczności łagodzące oraz przesłanki wpływające na zaostrzenie represji karnej wobec oskarżonej.

Rozważając apelację obrońcy oskarżonej M. H., Sąd Apelacyjny nie mógł podzielić zawartego w jej uzasadnieniu poglądu o rażącej niewspółmierności wymierzonej jej kary pozbawienia wolności. Dla wymiaru kary niewątpliwie istotny był znaczny stopień karygodności i społecznej szkodliwości czynu. Prawidłowo dostrzeżono, że oskarżona godziła przeciw w podstawowe dobra prawnie chronione, tj. życie i zdrowie człowieka. Trafnie do okoliczności wpływających na zaostrzenie represji karnej sąd I instancji zaliczył również działanie pod wpływem alkoholu. Jako przesłankę łagodzącą słusznie ujęto nie tylko przyznanie się oskarżonej do zarzucanego jej czynu ale i jej zachowanie w trakcie postępowania oraz dotychczasową postawę życiową (niekaralność). Sąd uwzględnił przy tym postać zamiaru (zamiar nagły), brak premedytacji w działaniu, prowokacyjne zachowanie i przyczynienie się pokrzywdzonego, szczerą skruchę oskarżonej, pojednanie z pokrzywdzonym i pozytywną opinię środowiskową. Nie sposób nie zgodzić się z oceną, że działanie oskarżonej miało charakter jednorazowy, incydentalny oraz impulsywny. Trafnie ustalono tło zdarzenia, które przyczyniło się do zachowania oskarżonej. Sąd meriti dostrzegł przy tym duże poczucie winy za zdarzenie ze strony oskarżonej i jej konkubenta. Nadał właściwy walor temu, że pokrzywdzony wybaczył oskarżonej a ta ostatnia wyrażała od początku troskę o jego zdrowie i los dzieci. Sąd odwoławczy w pełni podziela i akceptuje dotyczącą tych okoliczności szeroką i przekonującą argumentację zawartą na s.20-22 cyt. uzasadnienia. Należy podkreślić, iż Sąd Okręgowy prawidłowo uznał, że ww. okoliczności nie świadczą jeszcze, że oskarżonej należy wymierzyć karę wyłącznie w najniższym wymiarze. W uzasadnieniu apelacji próżno szukać okoliczności, które przez Sąd Okręgowy zostały pominięte. Nie sposób też podzielić dywagacji, że okoliczności, o których mowa była powyżej nie znalazły wyrazu w wymiarze orzeczonej kary. Kara uwzględniać musi bowiem dyrektywy jej wymiaru zawarte w art.53 § 1 i 2 kk a nie jedynie partykularne interesy stron postępowania. Z tego też powodu argument dostosowania kary do możliwości jakie daje oskarżonej system dozoru elektronicznego jest wysoce niefortunny. Reasumując należy kategorycznie stwierdzić, że Sąd Okręgowy precyzyjnie wyważył zarówno okoliczności wpływające na zaostrzenie represji karnej, jak i te łagodzące, ustalając wymiar kary na poziomie adekwatnym do stopnia społecznej szkodliwości czynu oskarżonej oraz stopnia jej zawinienia – prawidłowo spełniając tym samym zasady prewencji ogólnej jak i szczególnej. Odmienne dywagacje skarżącego mają jedynie charakter ogólników i nie są odpowiednio uzasadnione. Argumentacja przytoczona w uzasadnieniu apelacji jest nieprzekonująca i nie może znajdować akceptacji. Oczywistym przy tym jest, że kara pozbawienia wolności w negatywny sposób wpływa nie tylko na osadzonych ale i na członków ich rodzin. Powoduje niejednokrotnie nie tylko osłabienie więzi rodzinnych, ale i pogorszenie sytuacji materialnej. Jest to jednak naturalna konsekwencja tej kary, a wcześniej zawinionego zachowania sprawcy. Odpowiedzialność spoczywa zatem na oskarżonej.

Przystępując do wymierzenia oskarżonemu kary za przypisane przestępstwo Sąd Okręgowy trafnie baczył zatem by była ona adekwatna do stopnia społecznej szkodliwości czynu, współmierna do winy oskarżonej, by mogła wywołać względem niej skutek zapobiegawczy i wychowawczy oraz by mogła odnieść skutek względem wszystkich, którzy znając sprawę dowiedzą się o treści wyroku, przestrzegając ich o konsekwencjach podobnie groźnych zachowań. Rozważając kwestie wymiaru kary sąd I instancji prawidłowo miał na uwadze wszystkie dyrektywy wymienione w art.53 § 1 i 2 kk, które ustawodawca nakazuje w tej kwestii uwzględnić – zarówno te, które przemawiały na korzyść oskarżonej, jak i te które wskazywały na konieczność zaostrzenia represji karnej. Orzekając w tym zakresie sąd I instancji odpowiednio zadbał by nie nastąpiło zachwianie proporcji pomiędzy wytycznymi wymiaru kary określonymi w art.53 kk, a mianowicie: zasadą zawinięcia, dyrektywą społecznej szkodliwości czynu, dyrektywą społecznego oddziaływania kary i dyrektywą indywidualnego oddziaływania kary. Kodeksowe zasady wymiaru kary kształtują system sądowego wymiaru kary. Niektóre z nich są jednak nadrzędne w stosunku do innych. Do priorytetów należą zasady swobodnego uznania sędziowskiego w granicach przewidzianych w ustawie oraz zasada winy, która limituje sądowy wymiar kary. Jednocześnie zachodzić ma ścisły związek pomiędzy rodzajem i intensywnością kary, a wagą przestępstwa, wyznaczoną przez przedmiotową i podmiotową stronę czynu. Odstąpienie od zasady „sprawiedliwej odpłaty”, tj. od wymagania aby wymierzona kara nie przekraczała stopnia winy i by była współmierna do stopnia społecznej szkodliwości przypisanego sprawcy czynu i przejście na grunt rozważań czysto celowościowych oznaczałoby w rzeczywistości zerwanie z wymiarem sprawiedliwości. Sprawiedliwa odpłata jaką ma stanowić wymierzona kara za popełnione przestępstwo nie ma nic wspólnego z nie mającą racjonalnego uzasadnienia zemstą społeczną i związana z nią zasadą ślepego odwetu. Należy podkreślić, że podstawę do orzeczenia kary stanowi przestępstwo, a miarę kary jego społeczna szkodliwość. Dyrektywa współmierności kary do stopnia społecznej szkodliwości czynu sprawcy odgrywa decydującą rolę przy wyrokowaniu, a zatem to właśnie stopień społecznej szkodliwości czynu ma zatem kształtować orzeczenie o karze. Zgodnie z art.115 § 2 kk przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu bierze się pod uwagę rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiar wyrządzonej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych obowiązków a także postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia (vide: uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 11.07.2002r. II AKa 340/02). Reasumując, powyższe rozważania uznać należy, że dalsze złagodzenie kary w kierunku postulowanym przez obrońcę oskarżonej stanowiłoby już wypaczenie wymiaru sprawiedliwości.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny – na podstawie art.437 § 1 kpk – utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, nie znajdując jakichkolwiek podstaw do jego zmiany bądź uchylecia do ponownego rozpoznania.

O **kosztach obrony z urzędu** za postępowanie odwoławcze Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art.29 ust.2 ustawy z dnia 26 maja 1982r. prawo o adwokaturze (tj. Dz.U. Nr 16, poz. 124 z późn.zm.) i § 1, § 2 pkt 1 i 2, § 4 ust.1-3, § 17 ust.2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3.10.2016r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tj. Dz.U. z 2019, poz. 18). Z tego też tytułu sąd zasądził na rzecz adw. P. M. kwotę 738 zł; (w tym 23 % podatek VAT).

O **kosztach postępowania odwoławczego** Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art.624 § 1 kpk, zwalniając oskarżoną od ich ponoszenia, albowiem jak słusznie zauważył sąd I instancji istnieją podstawy do uznania, że ich uiszczenie byłoby zbyt uciążliwe dla M. H. ze względu na jej aktualną sytuację majątkową i rodzinną.

Jarema Sawiński Henryk KomisarSKI Maciej Świergosz